

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Libora Duľu a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. René Štepánika v trestnej veci obžalovaného **R. Z. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny** podľa § 296 Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí 25. marca 2014 o sťažnosti obžalovaného R. Z. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 18. februára 2014, sp. zn. PK - 1T 18/2013, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e**.

II. Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obžalovaného R. Z., nar. X., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Ilave o prepustenie z väzby **sa z a m i e t a**.

Podľa § 79 ods. 2 Tr. por. sa dôvody väzby menia tak, že u obžalovaného naďalej pretrvávajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por.

III. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ a § 81 ods. 1 Tr. por. návrh obžalovaného na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a peňažná záruka ponúknutá za obžalovaného R. Z. tetou Z. F. **sa n e p r i j í m a j ú**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej ŠTS) rozhodol tak, že

I. Podľa § 72 ods. 1 písm. b/ a § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obžalovaného R. Z. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a

II. Podľa § 72 ods. 1 písm. b/ a § 81 ods. 1 Tr. por. per analogiam s poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článok 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd peňažnú záruku za obžalovaného R. Z. ponúknuté tetou Z. F. neprijal.

Proti tomuto uzneseniu do zápisnice o hlavnom pojednávaní zahlásil sťažnosť obžalovaný R. Z., ktorú neskôr prostredníctvom svojho obhajcu písomne odôvodnil.

V jej jadre obžalovaný upriamil opätovne (rovnako ako v sťažnosti proti predchádzajúcemu uzneseniu ŠTS z 5. novembra 2013, sp. zn. PK - 1T 18/2013, ktorým bola tiež zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby) pozornosť najvyššieho súdu na ustanovenie § 80 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. a s ním súvisiace články 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článok 154c Ústavy Slovenskej republiky ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2005, sp. zn. 1 Toš 60/2005 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2004, sp. zn. I. ÚS 100/04.

Konštatoval, že v súlade so zákonom a uvedeným ustanovením Dohovoru ponúkol ako náhradu za väzbu peňažnú záruku vo výške 50 000 €, eventuálne v primeranej výške určenej súdom s tým, že po zákonomnom poučení a v súlade s Trestným poriadkom túto zloží jeho teta Z. F. zo svojho bankového účtu, na ktorom sa nachádza 78 244,92 €. Túto záruku však súd nesprávne odmietol.

V prípade prijatia záruky a jeho prepustenia z väzby na slobodu by takto súd mohol verifikovať, či sa bude zúčastňovať na úkonoch trestného konania, zdržiavať na adrese trvalého pobytu, a či bude pôsobiť na svedkov, alebo inak mariť objasňovanie skutočností významných pre trestné stíhanie ako aj to, že sa nedopustí žiadnej trestnej, alebo inej protiprávnej činnosti.

Súdu prvého stupňa preto vytkol, že neprepustením z väzby ho súd nepodrobil tomuto testu proporcionality, t. j. či obmedzenie jeho základného práva na osobnú slobodu je ešte primerané verejnemu záujmu na riadnom priebehu trestného konania. Poukázal na to, že prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval len absenciu výnimočných

okolností prípadu vylučujúcich nahradenie jeho väzby a opätovne nevysvetlil existenciu závažných dôvodov, pre ktoré je jeho väzobné stíhanie nevyhnutné.

Obžalovaný namietal tiež, že vo väzbe sa nachádza už dva roky, čo je neprimerané.

Zvlášť zdôraznil, že predseda senátu vyhlásil na hlavnom pojednávaní konanom 13. marca 2014 dokazovanie za skončené (§ 274 ods. 1 Tr. por.), preto dôvody kolúznei väzby už nemôžu byť dané.

Navrhol, aby najvyšší súd z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie zrušil, prepustil ho z väzby na slobodu a rozhodol o prijatí ponúknutej peňažnej záruky, alternatívne aj za súčasného uloženia probačného a mediačného dohľadu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade takto podanej sťažnosti obžalovaného preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť obžalovaného je čiastočne dôvodná.

Z pripojeného spisového materiálu najvyšší súd zistil, že obžalovaný je na podklade obžaloby prokurátora úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky trestne stíhaný pre trestné činy právne posúdené v bode 1/ ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., v bode 2/ ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c/ Tr. zák. a na § 141 písm. a/ Tr. zák. a v bode 3/ ako obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako sa uvádza v skutkových vetách citovanej obžaloby.

Obžalovaný bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 8. januára 2012, sp. zn. Tp 1/2012, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. januára 2012, sp. zn. 1 Tost 1/2012, z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/ a písm. c/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť 5. januára 2012.

O väzbe obžalovaného bolo následne postupne viackrát rozhodované. Ostatný raz uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 5. novembra 2013, sp. zn. PK - 1T 18/2013, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2013, sp. zn. 4 Tost 36/2013, tak, že obvinený bol vo väzbe ponechaný aj naďalej, jeho sťažnosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá a nebola prijatá ani ponúknutá peňažná záruka ako náhrada väzby, jeho tetou Z. F..

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať obťažovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 80 ods. 1 Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak

a/ záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju,

b/ obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaneho prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo

c/ s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode, alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a/ až c/ alebo e/, alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 4 alebo podľa § 80 ods. 3, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.

Najvyšší súd po preskúmaní veci zistil, že Špecializovaný trestný súd postupoval v súlade so stavom veci a zákonom, keď dospel opätovne k záveru, že aj v súčasnom štádiu trestného stíhania je v posudzovanej veci u obžalovaného naďalej dané dôvodné podozrenie, že mal spáchať skutky, pre ktoré bola na neho podaná obžaloba spôsobom v nej uvedeným. Správne je aj zistenie ŠTS, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por. u neho trvajú v nezmenenej podobe aj naďalej.

Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení v uvedenom smere výstižne a správne poukázal na to, že dôvodnosť podozrenia sa ani v súčasnom štádiu trestného stíhania, ktoré dospelo už do fázy, keď na hlavnom pojednávaní boli prednesené záverečné reči, nijako

neoslabila a podozrenie z trestnej činnosti kladenej obžalovanému za vinu svedkovia nevyvrátili, ani nespochybnili.

Rovnako súd sa jednotlivito a v potrebnom rozsahu zaoberal aj samotnými dôvodmi väzby obžalovaného a dostatočným spôsobom vysvetlil, ktoré skutočnosti odôvodňujú záver, že tieto pretrvávajú v nezmenene podobe aj v súčasnom štádiu trestného stíhania. Napokon najvyšší súd k tomu len dodáva, že závery prvostupňového súdu plne korešpondujú aj s názormi odvolacieho súdu prezentované v jeho rozhodnutí z 25. novembra 2013 sp. zn. 4 Tost 36/2013, ktoré nielenže podrobne reagovali na vtedy prezentované sťažnostné námietky obžalovaného, ktoré teraz sú v podstate len ich opakovaním, ale je treba konštatovať, že od tohto rozhodnutia najvyššieho súdu ani nedošlo k žiadnej takej zmene situácie, ktorá by mohla zmeniť nielen posúdenie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ a c/ Tr. por., ale aj rozhodnutie ohľadne neprijatia peňažnej záruky ponúknutú v jeho prospech tetou Z. F..

Dôvody prezentované v rozhodnutí prvostupňového súdu v uvedenom smere si najvyšší súd preto v celom rozsahu osvojuje, a na ne v podrobnostiach poukazuje.

Z rovnakých dôvodov nemožno prijať návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, obsiahnutý v sťažnosti, na čom nič nemení redukcia väzobných dôvodov, o čom rozhodol na podklade sťažnostného návrhu najvyšší súd.

Pokiaľ sa obhajoba opiera o uprednostnenie náhrady väzby pred väzbou bez potreby zistenia mimoriadnych okolností prípadu v konaní vedenom pre obzvlášť závažný zločin, v tomto je potrebné (bez kolízie s čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) rešpektovať právnu úpravu § 80 ods. 1 a § 81 ods. 1 Tr. por. (tak, ako to učinil súd prvého stupňa). Ide o inú situáciu, ako pri možnosti (nie však nároku) nahradiť akýkoľvek väzobný dôvod, teda aj dôvod kolúznej väzby. (k tomu pozri rozhodnutie 54 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 4/2013.

K sťažnostným námietkam obžalovaného týkajúcich sa dôvodov kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že v tejto časti považuje námietky R. Z. za opodstatnené.

K námietkam obžalovaného v uvedenom smere najvyšší súd uvádza nasledovné :

Z obsahu spisu (č. l. 2834) je preukázateľné, že na hlavnom pojednávaní boli už prednesené záverečné reči. Je síce pravdou, že napokon ŠTS rozhodol, že doplní dokazovanie (k návrhu prokurátora) na hlavnom pojednávaní o listinné dôkazy potrebné pre prípadné rozhodnutie o uložení trestu prepadnutia majetku. Z toho ale potom vyplýva, že ŠTS doposiaľ vykonal všetky potrebné dôkazy v predmetnej trestnej veci, najmä neplánuje výsluch ďalších svedkov dokonca ani opakovanie výsluchu svedkov, na ktorých zo strany obžalovaného mal byť vykonávaný nátlak (možnosť ich opakovaného výsluchu, ktorým súd odôvodňuje trvanie kolúznei väzby je preto len hypotetická) a preto dôvody väzby obžalovaného podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. stratili svoj materiálny základ a do budúcnosti už pominuli, ako napokon na to poukazuje aj obžalovaný vo svojej sťažnosti.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky o sťažnosti obžalovaného R. Z. rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 25. marca 2014

JUDr. Libor Duľa, v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Ing. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia: Ing. Alžbeta Kóňová